

درس دوم

شناخت هنر گرافیک ۲

عنوان: **خاستگاه های هنر گرافیک امروز و نوآوری های حروفچینی**

خاستگاه های هنر گرافیک امروز و نوآوری های حروفچینی

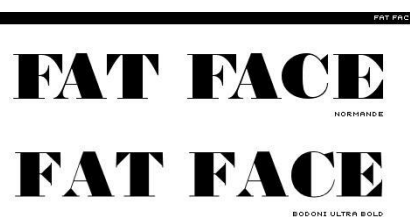
مفهوم امروزی گرافیک پنج یا شش قرن پیش در اروپا شکل گرفت و اختراع صنعت چاپ، در انواع شکل های نخستین آن، عامل مؤثر این شکل گیری بود. آثار چاپی دستی هنرمندانی مانند رامبراند آلبرشت دورر و نیز بسیاری از نقاشان گمنام دیگر نوعی گرافیک هنری به مفهوم غیر تجاری بوده است، ولی پس از آن در خدمت چاپخانه های ابتدایی اروپا قرار گرفتند.

تاریخچه هنر گرافیک در قرن هفدهم عمدتاً مبین تاریخچه حکاکی و گراورسازی است که در ایتالیا نضج گرفت و خیلی زود به تمام اروپا سرایت کرد. تا قبل از انقلاب صنعتی آثار گرافیکی غالباً به روش چاپ سنگی تکثیر می شد پس از انقلاب صنعتی تنوع و گستردگی آثار گرافیک به سرعت فزونی یافت و قوی ترین رسانه محسوب می شد. در نتیجه گرافیک در هنر نقاشی به «کاربرد گرایی» روی آورد. و به جای مطالبی با طرحی حسی، تصویری را پدید آورد که مفهوم را آسان تر و پیام را منتقل می کرد.

انقلاب صنعتی نخستین بار در انگلستان در سال های ۱۷۶۰ تا ۱۸۴۰ در انگلستان تحقق یافت، اختراع عکاسی و بعدها وسایل مخصوص چاپ عکس، اطلاعات تصویری را گسترش داد. لیتوگرافی رنگی تصاویر رنگی را به منازل برد و تجربه حس زیبایی شناسی را در اختیار تمام افراد جامعه نهاد.

قرن نوزدهم میلادی را می توان دوره خلاقیت و ابداع در طراحی حروف لاتین به حساب آورد، حروف لاتین تا قبل از قرن نوزدهم بیشتر در مکتوبات و کتاب ها به کار می رفت، با رشد ارتباطات در جوامع شهری حرفه های مربوط به چاپ و طراحی گرافیک و تبلیغات رشد فراوانی کرد و حروف چینی کتاب از نگارش با دست جدا شده بود پاسخگوی مناسب این نیاز های جدید نبود. از آن زمان، به کار گیری ۲۶ حرف الفبای لاتین به عنوان علایم آوایی کافی نبود. عصر صنعتی ایجاب می کرد که این علایم به عناصر بصری پر قدرتی در آگهی ها و تابلوهای با قطع بزرگ تبدیل شوند.

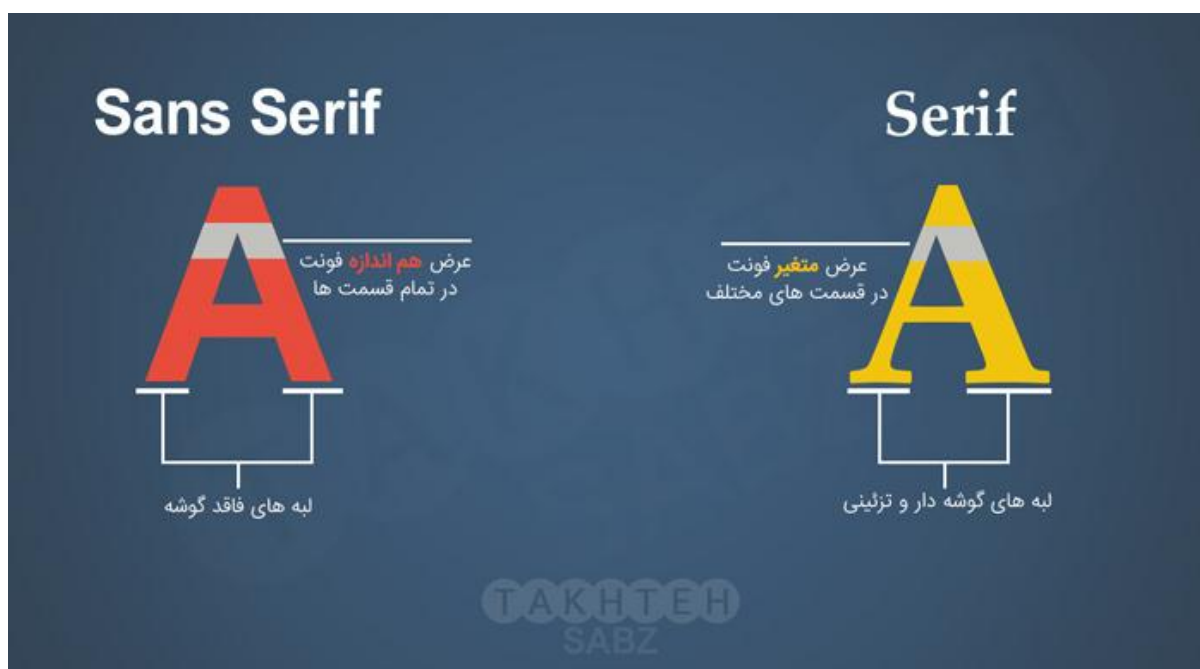
انگلستان علاوه بر آنکه در انقلاب صنعتی سهم بزرگی داشت در طراحی حروف جدید لاتین به نام فت فیس (fat face) ابداع شد که ضخیم شده حروف رومی بود و کاربرد و جلوه مناسبی به ویژه در تبلیغات داشت (شکل ۱)

شکل ۱

سپس گروهی از حروف سریف دار طراحی شد که شخصیت بصری محکم و منطقی و استواری داشت و غلبه فضای مثبت به فضای منفی در آنها آشکار و واضح بود و حتی سریفهای آنها را ضخیم و با زاویه های قائمه طراحی کرده بودند عمق سایه در برخی از این نمونه ها افزایش داده می شد به نمونه های حروف جدیدی در میافتند. حتی تزئینات پر کار گیاهی در حروف به کار گرفته شد و تنوع حروف لاتین فزونی بسیاری یافت زیرا وضعیت و موقعیت کلی پس از انقلاب صنعتی این تنوع حروف را می طلبید و کاربردهای بی سابقه و متنوعی برای حروف پدید آمده بود (شکل ۲)

طراحی حروف بدون سریف از نوآوری های مهم طراحی حروف لاتین در اوایل قرن نوزدهم بود که خیلی زود به کار گرفته شد و اهمیت فراوانی یافت و به این نوع حروف به ویژه در صنعت چاپ آلمان توجه خاصی می شد. (شکل ۳)

(شکل ۲ و ۳)

این حروف که به سان سریف (sans serif) معروف است از منظر بصری شخصیتی غیر ادیبانه و بدون تکلف دارد و بسیار مناسب کاربردهای صنعتی و عمومی است و از حروف سریف دار -مثلاً رومن (roman) یا تایمز (times) -رسمیت و جدیت کمتری را تداعی می کنند. نوع سوم حروف لاتین در گروه اسکرپیت (script) جای دارند که حالت دستنویست دارند و برای مواردی چون نام محصولات غذایی، هتل ها،

رستورانها و فروشگاهها . لوازم آرایش و موارد مشابه مناسب اند و حالتی صمیمی دارند و به دل می نشینند
(شکل ۴)

(شکل ۴)

این نوع حروف گاهی به گونه ای طراحی می شوند که دو واژه کاملاً به هم متصل می شوند و گاه نیز به صورت جدا از یکدیگر طراحی می شوند. گروه حروف اسکریپت رادر موارد بسیار رسمی و خشک و جدی کمتر به کار می گیرند ولی این به آن معنی نیست که از لحاظ شخصیت بصری سبکسری و بازیگوشی رانداعی می کنند . این نوع حروف حتی گاه اشرافی مآبی و شکوه را می نمایانند و برای طراحی لو گو تایپ . یعنی نشانه نوشته کالایی گران قیمت یا برای نوشتن نام هتلی مجلل به کار می رود .

به همین دلیل و بر اساس جنبش هنری آر نوو . در دهه ۱۸۹۰ و اوایل دهه ۱۹۰۰ استفاده از این نوع حروف در تزیین و معماری رواج بسیاری داشت و در آن برای نقش مایه اصلی از شکل های گیاهی پریچ و تاب استفاده می شد . علاوه بر آن قلم هایی از حروف لاتین طراحی شد که همان اشکال پریچ تاب در آن ها به چشم میخورد که در آن دنباله سریف حروف غالباً به گردش شی پیچان تبدیل شد . در مجموع بنا بر

توصیف اجمالی از حروف لاتین در این فصل می توانیم نتیجه بگیریم که امروز سه گروه حروف لاتین به کار می رود . سریف دار . بدون سریف و اسکریپت .

نکته: سریف (به انگلیسی: Serif) اصطلاحی است که برای اشاره به نوعی از قلمها در تایپوگرافی به کار می رود که در قسمت های پایانی نقوش هر حرف یک کشیدگی کوچک قلم وجود دارد.

پایان درس دوم